

Ragıp Zarakolu: 19 Mayıs'a doğru

Posted on 13/05/2018

Selanik. İki yıl önce Helsinki'de Sınır Tanımayan Tarihçiler grubunun konferansına katılmıştım. Belirli dönemlere ve değişen siyasal konumlara ilişkin olarak tarihin nasıl farklı ağırlıklar verilerek yazıldığına, nelerin öne çıkarılıp nelerin perde gerisine itildiğine ilişkin ilginç bir tarih metodoloji tartışması da olmuştu. Selanik'te Tamer Çilingir ve Prof. Dr. Konstantinos Fotiadis ile katıldığım konferans, bana bunu hatırlattı. Toplantıya ne yazık ki, en iyi soykırım araştırmacılarımızdan biri olan ve kitabın ön sözünü yazan Sait Çetinoğlu ve başarılı Çevirmeni Attila Tuygan katılamadı. Ülkenin hali pürmelali bu örnekle de ortada.

Dünüyle Bugünüyle Pontos Soykırımı konulu konferansımız aynı zamanda, Fotiadis'in "Pontos Rumlarına Yönelik Soykırım" adlı kitabının Türkçe çevirisinin yayımlanmasının kutlamasıydı. (Belge Yayınları, Mayıs 2018, büyük boy 616 sayfa+32 sayfa fotoğraf). Nutuk'ta "Pontos Sorunu" önemli yer alır. Bunun dayandığı kaynak ise, TBMM Hükûmeti-Matbuat Müdüriyet-i Umumîsi tarafından 1922 yılında hazırlanıp bastırılan "Pontus Meselesi" adlı rapordur.

Tıpkı, Ara Sarafian'ın kaynakçalandırdığı "Mavi Kitap"ın Türkçe tercümesinin çıkması gibi. (Gomidas Enstitüsü, baskıya hazırlayan Ayşe Günaysu, 2009 Londra).

Resmi tarihin bu temel kaynağı karşısında şimdi, gayriresmi tarihin temel ürünlerinden birinin artık araştırmacıların elinde olması son derece önemli.

27 Nisan 27 Mayıs tarihleri arasında Selanik'te Helexpo'da Pontos tarih ve kültürüne ilişkin çok kapsamlı bir sergi açıldı. Bu sadece bir sergi değil, aynı zamanda bir konferanslar, halk müziği ve dansları programı. Her gece Pontos'un bir yöresinin tarihi, kültürü üzerine

konferanslar yanında, onların müziğini ve danslarını da izleme olanağınız var.

Örneğin, 6 Mayıs'ta Batı Pontos Rumlarına ilişkin bir panel ve müzik örnekleri vardı.

Bize rehberlik eden Genç Akademisyen Haralampos Gappas, Batı Pontosluların Türkçe konuştuğunu, iç savaşta Kraliyet yanlısı olduğunu söyledi. Doğu Pontoslular ise Rumca konuşuyordu ve iç savaşta komünistleri desteklemişlerdi.

Bana TV programında çevirmenlik yapan Profesör de, Bafralı idi örneğin.

Aynı Kayseri, Ankara, Kütahya, Antep, Maraş Ermenilerinin Türkçe konuşması gibi. Ve Türkçeye aşinalık daha sonraki kuşaklarda bile sürdü. Bu kadar yakınken bu kadar uzak düşmeyi nasıl başarabildik!

Bu sergi ve konferranslar dizisi, aynı zamanda benim gibi 1948 doğumlu olan Konstantinos Fotiadis'in jübilesi olarak da nitelenebilir. Fotiadis büyük arşivindeki malzemeye sergide yer vererek, izleyenlerin geniş bir algılamaya sahip olmasına olanak sunuyor. Fotiadis, Pontos araştırmalarına ilişkin belgeleri 16 ciltte topladı ve bir çok kitap ve makale kaleme aldı.

1994 aralığında Belge bombalandığında Berlin'de idim. O zaman Tessa Hoffman'ı üniversitedeki odasında ziyaret ettiğimde bizde Pontos Soykırımı'na ilişkin kaynak olmadığını, bu tabuyu da deşmek istediğimizi söylemiştim. O da bana Fotiadis'in birkaç makalesini vermişti. Böylece onu tanımış oldum.

Kısacası bu, bütünüyle "bizim" olan, "bize" ait olan bir etkinlik. Aynı zamanda hep birlikte neler yitirdiğimize dair.

Yaz geldi, Selanik Yunanistan'da insanlarımızın en severek ziyaret ettiği yerlerden biri. Burayı mutlaka ziyaret etmelerini tavsiye ederim.

Savunma bakanlarımızdan biri, Türkiye Cumhuriyetinin kuruluşunun temelinde soykırım gerçeğinin yattığını, bundan dolayı kabulünün çok zor olduğunu itiraf etmişti.

Bunun en somut örneği ise, 19 Mayıs tarihi. 19 Mayıs T.C.'nin resmi Spor ve Gençlik Bayramı. Rum Pontosluların ise Soykırım Günü... Haydi gel çık işin içinden!...

19 Mayıs Mustafa Kemal'in Samsun'a çıktığı tarih. Mustafa Kemal'in Osmanlı Hükümeti tarafından bölgeye gönderilmesinin nedeni, "Bölgede istikrarı yeniden tesis etmektir".

Aslında Pontos Rumlarının tehciri, coğrafyadan kazınmaları 1919 da değil, 1916 yılında başlamıştı. Bu trajik gerçeğin en iyi anlatıları, 1991 Abdi İpekçi Türk-Yunan Dostluk ve Barış Ödülü Sahibi Yorgo Andreidis'in Tamama, Tolika, Temel Garip gibi sözlü tarih anlatılarında yansır.

Hrant Dink ve Yorgo Andreadis dostumdu. Her ikisi de kendisini birbirinden koparılan, kin ve nefret denizine itilen halklarımız arasında köprü inşa etmeye adanmıştı kendisini.

Soykırım tartışmalarını erteleyip, bu köprü inşasına önem vermişlerdi.

Biri öldürüldü, öteki ise ömür boyu yasaklı kılındı, vatanı Pontos'a (Karadeniz) hasret gitti.

Resmi onaylı "Türk-Helen" dostluk girişimlerine tahammül edilebilirdi, ama Yunanistanlı ve Türkiyeli Pontosluların dost olmasına asla!

Ermeni Soykırımı'na bile tahammül edilebilir, ama Pontos Soykırımı'na asla.

Zira, milli efsane bundan hayli derin bir yara alır.

28 Şubat'ın hedeflerinden birinin de bu barış ve dostluk köprüsünün olması şaşırtıcı değil.

19 Mayıs'ta harika bir tarihçinin, çok önemli bir kitabı dağıtıma giriyor. Hans Lukas Kieser'in "Talaat Pasha Father of Modern Turkey, Architect of Genocide", yani "Modern Türkiye'nin Babası, Talat Paşa".

Şu andaki Türkiye işte tam da o noktada, Talat'ın naaşı Hürriyet Tepesi'nde, ruhu Ankara'da egemen.

Soykırım inkarcı ve eylemcilerininin Talat Paşa Komitesi adını seçmesi şaşırtıcı değil. İslam-Türk sentezi fikriyatı onlara ait ve tasfiyeci politikaları, Anadolu'nun otantan halkları sıfırlanana dek devam etti. Ve modern Türkiye'nin asıl "ata"sının Talat Paşa olduğu son derece doğru bir saptama.

Mustafa Kemal Samsun'a çıktığında, bölgede aslında İttihatçıların yapılanmaları hakimdi. Bu kadrolar 1915 ve sonrasında aktif "görev" yapmışlardı ve bunu devam ettiriyorlardı. Bu yapılanmalar Mim Kemal'e biat edeceklerdi. Topal Osman örneğinde olduğu gibi... Daha sonraki hikayeler sadece saray içi erk kavgaları idi. Ve zaten İnönü'nün Başkan olması ile af çıkacak ve İttihatçılar arası uzlaşısı sağlanacaktı.

Kaynak: evrensel.net